

X

การศึกษาการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำอางค์ ขวดแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2545

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

ISBN 974-9500-24-5

**A STUDY OF THE SCHOOL INTERNAL SUPERVISION PROJECT OF
THE OUTSTANDING SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATION**

SAMARNG KUADKAEW

**Presented in Partial Fulfillment for the Requirement of the Master
of Education Degree in Educational Administration**

Graduate School, Rajabhat Institute Nakhon Si Thammarat

Academic Year 2002

ISBN 974-9500-24-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการดำเนินงาน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัย

นางสำอางค์ ขวดแก้ว

สาขา

การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

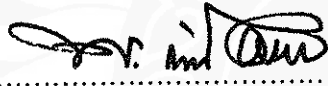
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล นิ่มสุวรรณ)

..... กรรมการ

(อาจารย์นิตยารัตน์ กงนาลีก)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล นิ่มสุวรรณ)

..... กรรมการ

(อาจารย์นิตยารัตน์ กงนาลีก)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา)

..... กรรมการ

(อาจารย์ประคิษฐ์ ทองคำปลิว)

บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏ นครศรีธรรมราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง

ของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ วิมล คำศรี)

วันที่ 25 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2545

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาการดำเนินงาน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา ตีเด่นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
ผู้วิจัย	นางสาวอังค์ ขวคแก้ว
สาขา	การบริหารการศึกษา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล นิมสุวรรณ
กรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์นิศยรัตน์ คงนาถีก

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารายกรณี โดยศึกษาการดำเนินงาน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา ตีเด่น ที่ได้รับการคัดเลือกประจำปี 2543 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดท่าสาย สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอทุ่งใหญ่ และ โรงเรียนวัดทางพูน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ผู้วิจัย ศึกษาตามกรอบแนวคิด คือการจัดองค์กรการนิเทศภายใน กระบวนการนิเทศภายใน การติดตาม ผลประเมินผลการนิเทศภายใน และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการนิเทศภายใน โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสังเกต และ นำเสนอด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีตารางและภาพประกอบบางตอน ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

การจัดองค์กรการนิเทศภายใน โรงเรียน พบว่า องค์กรการนิเทศภายในทางโรงเรียนทั้งสองมีระบบ มีประสิทธิภาพ มีความชัดเจน ใช้หลักการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในลักษณะการจัด องค์กรการบริหารงานนิเทศ การกำหนดแต่งตั้งกรรมการผู้รับผิดชอบงานนิเทศ และการประสาน งานการนิเทศภายในที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าโรงเรียนทั้งสองจะมีบุคลากรจำกัดและ ทุกคนมีภาระงานมาก ขาดงบประมาณสนับสนุนแต่ระบบสายงานหรือองค์กรการนิเทศภายใน พยายามปฏิบัติงานด้วยความเข้าใจมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนของโรงเรียนทั้งสอง พบว่า ดำเนินการเป็นไปตาม ขั้นตอน ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน โรงเรียน ได้ประเมินปัญหาและความ ต้องการในการนิเทศใช้หลัก SWOT วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของโรงเรียน โดยกำหนดสิ่งที่ประเมิน กำหนดสภาพความสำเร็จ กำหนดวิธีการสร้างเครื่องมือ ดำเนินการเก็บ และนำมาวิเคราะห์ พิจารณาเปรียบเทียบสภาพความสำเร็จ บันทึกแนวทางที่ต้องแก้ไขเรียงลำดับ

ความต้องการและนำเสนอให้ตระหนักเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องปรับปรุงแล้วนำมาวางแผนการนิเทศภายในและดำเนินงานนิเทศภายในตามแผนที่กำหนด ซึ่งประกอบด้วย แผนงานพัฒนาการเรียนการสอน แผนพัฒนาบุคลากร และแผนงานพัฒนาระบบงานทั้ง 6 งาน ของโรงเรียน บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

การติดตามผลประเมินผลการนิเทศภายใน พบว่า โรงเรียนทั้งสอง ได้ดำเนินการโดยยึดหลักการประเมินเพื่อความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การติดตามประเมินเพื่อหาข้อยุติ ใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและประเมินผลเพื่อผลสัมฤทธิ์หรือความสมบูรณ์ในการดำเนินงาน กำหนดแผนการติดตามและประเมินผล โดยกำหนดสิ่งที่จะประเมิน กำหนดวิธีการประเมิน โดยใช้เครื่องมือและข้อมูลที่ได้มาเชื่อถือ รวบรวมโดยการสังเกต การตรวจเอกสาร ตรวจสอบผลงาน การสัมภาษณ์ และบันทึกผล การรายงานผลการปฏิบัติงานหรือกิจกรรม ใช้หลักการประชุม ปรึกษาหารือหาข้อสรุปโดยมอบหมายให้คณะกรรมการนิเทศภายในที่ได้รับการสรรหาและไว้วางใจจากบุคลากร โดยทุกฝ่ายทุกคนคัดเลือกมาวิเคราะห์สรุปผลและรายงานอีกครั้ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนในการดำเนินงานนิเทศภายในในปีการศึกษาต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการนิเทศภายใน พบว่า โรงเรียนทั้งสองประสบปัญหาอุปสรรคในการนิเทศภายในที่คล้ายคลึงกันหลายด้าน กล่าวคือ โรงเรียนมีความจำกัดด้านบุคลากร ทำให้การจัดองค์กรการนิเทศไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร บุคลากรทุกคนมีภาระงานมาก บุคลากรบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานนิเทศภายในที่ถูกต้องและชัดเจน บางโอกาสการดำเนินงานขาดความต่อเนื่องเพราะบุคลากรต้องปฏิบัติงานเร่งด่วน ประกอบกับบุคลากรบางส่วนไม่เห็นประโยชน์และคิดว่าการนิเทศ คือ การจับผิดทำให้เกิดความเครียด นอกจากนี้มีปัญหาด้านขาดงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงาน โครงการนิเทศภายในทุกด้าน ไม่เพียงพอไม่เหมาะสม

ABSTRACT

The Title	A Study of the School Internal Supervision Project of the Outstanding School under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary
The Author	Mrs. Samrang Kuadkaew
Program	Educational Administration
Thesis Chairman	Assistant Professor Dr. Paisarn Nimsuwan
Thesis Advisor	Ajarn Nittayarat Khongnaluk

This research was a case study of the operation of the internal supervision project in the outstanding primary schools. Two schools were chosen in 2000. Both of them are under the Primary Education Office in Nakhon Si Thammarat. Wat Thayang school is under the Primary Education Office in Amphoe and Wat Thangspoon school is under the Primary Office in Amphoe Chalearmprakiat. The research study followed the trend of sitting up the organization of the internal supervision operation, the process of internal supervision operation, the assessment of the internal supervision, and the problems and obstacles in the operation of internal supervision projects. The researcher collected data from documents, interviews, observations and attached photos. The presentation of data was descriptive analysis with chart and pictures,

The study indicated the following results :

After researching the organization of information in both schools, it was concluded that the supervision organization in both schools had the system, efficiency, and clarity. There was personal participation in all sections. In the organizational setting up, the personnel were assigned designated responsibilities, and the coordination of suitable and continuous internal supervision. Although both schools had limited personnel with overloaded work, the budget did not allow individual support to each section or organization, all sections tried to operate with understanding and co-operation.

It was found that the process of the internal supervision in both schools proceeded well. The executives supported the internal supervision in both schools and had assessed the

problems and requirement for supervision. They used SWOT to analyse the school's strong points, weak points, opportunities and obstacles. They assigned the objects, the state of success, method of assessment, collecting and analyzing data, comparing and considering the problems, recording and rectifying the trends, arranging requirements and offering necessary advice. It was then taken as a plan to the internal supervision and then proceeded to follow the plan. This included the plan of developing academic affairs, personnel, and plan of developing 6 works system in the schools. The personnel of every section joined cooperated with the system for the development of education agreement.

In the assessment of internal supervision in both schools, it was found that they used the assessment standard progress of operation. They followed the assessment to find the solutions for improving academic affairs and determine the results for achievement or completion in operations of planning, determining and the assignment of objects, methods of assessment with material and convincing data. The collection of observation, verified data, all clarify the results of interviews and thus, record the results. Presentations of results or activities were discussed in meetings and conferred together to find the solutions and agreed upon the conclusion by trusty and high-rank personnel. The results were used as the data in the planning of internal supervision the academic year.

Both schools met similar problems and obstacles in the operation of internal supervision in various aspects. That is to say, the schools had limited personnel which were not enough to set the supervision organization completely. All personnel had overloaded work and some had no knowledge and accurate understanding about the operation of internal supervision. Sometimes, the operations had no connection because the personnel had to work in a hurry. Further more, some personnel did not realize the advantage of the internal supervision and think it was a way of finding faults. In addition, there was a problem regarding budget, instruments, supplies and equipments which were necessary for the project's success. Finally, new technology for use in each operation of the internal supervision was not sufficient and not suitable.

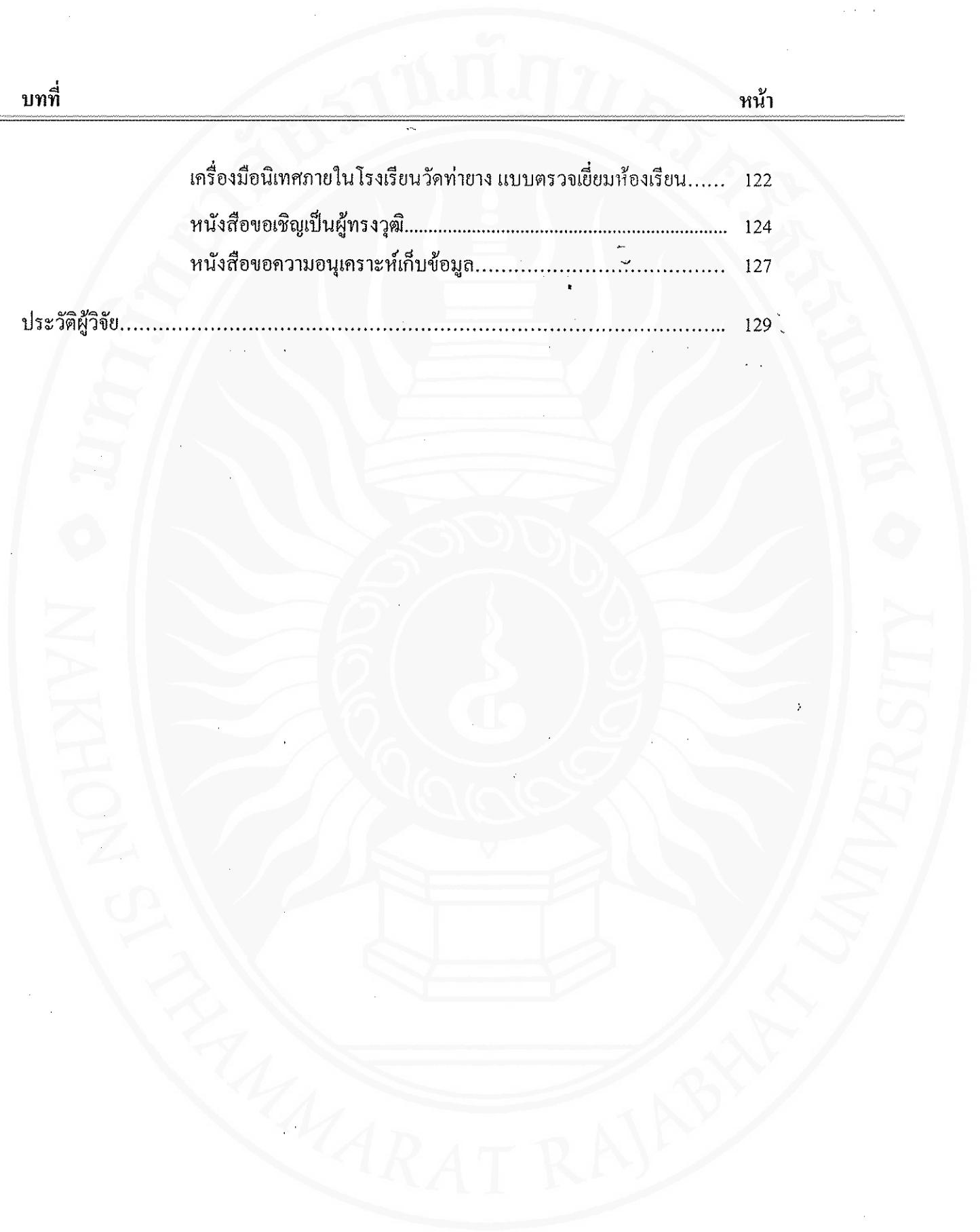
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การนิเทศภายใน โรงเรียน	9
ความหมายของการนิเทศภายใน.....	10
ความมุ่งหมายของการนิเทศภายใน.....	11
ความจำเป็นในการนิเทศภายใน.....	11
หลักการนิเทศภายใน.....	13
บทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศภายใน.....	15
การจัดองค์กรการนิเทศภายใน โรงเรียน.....	18
การจัดองค์กรการบริหารงานนิเทศภายใน.....	18
การกำหนดแต่งตั้งบุคคลรับผิดชอบการนิเทศภายใน.....	21

การประสานงานการนิเทศภายใน.....	23
กระบวนการนิเทศภายใน	25
การประเมินปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน.....	26
การวางแผนการนิเทศภายใน.....	26
การดำเนินงานนิเทศภายใน.....	27
กิจกรรมการนิเทศภายใน.....	28
เทคนิคการนิเทศภายใน.....	31
การติดตามประเมินผลการนิเทศภายใน.....	35
วัตถุประสงค์และหลักการติดตามประเมินผล.....	36
วิธีการและเครื่องมือติดตามประเมินผล.....	37
ปัญหาและอุปสรรคการนิเทศภายใน.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
แหล่งข้อมูล.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 บริบทและการดำเนินงานโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น.....	52
บริบทของโรงเรียนที่เป็นแหล่งข้อมูล.....	52
บริบทของโรงเรียนวัดท่ายาง.....	52
บริบทโรงเรียนวัดทางพูน.....	54
การจัดองค์กรการนิเทศภายใน โรงเรียน.....	58
การจัดองค์กรการบริหารงานนิเทศภายใน.....	58
การกำหนดแต่งตั้งบุคคลผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน.....	60
การประสานงานนิเทศภายใน.....	62

กระบวนการนิเทศภายใน.....	64
การประเมินปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน.....	64
การวางแผนการนิเทศภายใน.....	66
การดำเนินงานนิเทศภายใน.....	67
การติดตามผลและประเมินผลการนิเทศภายใน.....	77
วัตถุประสงค์และหลักการติดตามประเมินผล.....	77
วิธีการและเครื่องมือการติดตามประเมินผล.....	79
ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน โครงการนิเทศภายใน.....	82
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	86
สรุป.....	86
ผลการวิจัย.....	88
อภิปรายผลการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	99
บุคลากร.....	103
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนวัดท่าช้าง.....	105
โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนวัดทางพูน.....	108
ภาพประกอบ.....	111
ภาคผนวก ข แบบบันทึกข้อมูลการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายใน	
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	116
แบบประเมินสภาพความพึงพอใจที่มีต่อ โครงการนิเทศภายใน	
แยกเป็นสายชั้น ปี 2543 โรงเรียนวัดทางพูน.....	119
แบบประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนวัดท่าช้าง	
ด้านกระบวนการ.....	120

เครื่องมือพิเศษภายในโรงเรียนวัดท่ายาง แบบตรวจเยี่ยมห้องเรียน.....	122
หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงวุฒิ.....	124
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล.....	127
ประวัติผู้วิจัย.....	129

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	โครงสร้างการนิเทศแบบงานหลัก.....	19
2	โครงสร้างการนิเทศแบบงานหลักและงานที่ปรึกษา.....	19
3	โครงสร้างการนิเทศแบบงานเฉพาะอย่าง	20
4	โครงสร้างการนิเทศแบบคณะกรรมการ.....	20
5	กระบวนการนิเทศภายใน.....	41
6	แสดงโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนวัดท่าช้าง.....	53
7	แสดงโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนวัดทางพูน.....	55
8	แผนภูมิโครงสร้างการจัดองค์กรการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน.....	60

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์และช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายฝ่าย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล นิมสุวรรณ ประธานกรรมการที่ปรึกษาและอาจารย์นิศารัตน์ คงนาคี กรรมการที่ปรึกษา ตลอดจนคณาจารย์ผู้สอน โปรแกรมการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ และสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณอาจารย์สมพงษ์ จินา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่ายาง อาจารย์เสริมเกียรติ สังฆะโยธิน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่ายาง ครูอาจารย์โรงเรียนวัดท่ายางทุกคน และขอขอบคุณอาจารย์อำพน เพ็ญตระการ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทางพูน อาจารย์วรรณ เกตุชาติ อาจารย์อาวุธ เทพนมิตร ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทางพูน ครูอาจารย์โรงเรียนวัดทางพูน อาจารย์ประดิษฐ์ ทองคำปลิว หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช อาจารย์โอษฐ์ นพรัตน์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางขัน อาจารย์ไพโรจน์ อีววังโส ผู้อำนวยการโรงเรียนสังวาลย์วิท 7 และเพื่อนนักศึกษาสาขาการบริหารการศึกษารุ่นที่ 1 ทุกคนที่ให้ข้อมูลคอยแนะนำและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณอาจารย์วีเชียร ขวดแก้ว อาจารย์ปราโมทย์-อาจารย์ราตรี ไทยราช นางสุดารัตน์ อีววังโส นายโชคดี อีววังโส นางสาวสินีนานุ ขวดแก้ว นายกิริติ ขวดแก้ว ผู้คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

คุณความดีและประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตา แต่คุณพ่อเอี่ยม-คุณแม่ยกี้ สุคชู คุณพ่อแจ้ง-คุณแม่จุล ขวดแก้ว ตลอดจนครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ถ้าองค์ ขวดแก้ว